

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/89/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1115222704
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ondrej Krajčo
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1115222704.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ondreja Krajča a členiek senátu JUDr. Jany Vičkovej a JUDr. Moniky Holickéj, v právnej veci žalobcu: L. B., I.. XX.X.XXXX, Z. X. Č.. XX, X., zastúpeného JUDr. Martinom Palajom, advokátom, so sídlom Kazanská 4, Bratislava, proti žalovanému: V. N., I.. X.X.XXXX, Z. E. XXX/A, XXXX S., Š., o zaplatenie 34.521,67 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 28. marca 2017, č. k. 8C/187/2015-202, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 34.521,67 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8% ročne od 8.7.2006 do zaplatenia, sumu 9.890,46 eur ako zmluvnú pokutu vo výške 0,15% denne zo sumy 34.521,68 eur od 8.7.2006 do 15.1.2007 a zastavil konanie o žalobe v časti zmluvnej pokuty vo výške 0,15% denne zo sumy 34.521,67 eur od 16.1.2007 do zaplatenia. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal proti žalovanému zaplatenia sumy 1.040.000,- Sk, zmluvnej pokuty vo výške 0,15% denne zo sumy 1.040.000,- Sk od 8.7.2006 do 15.1.2007 vo výške 297.960,- Sk, plynúcu zmluvnú pokutu vo výške 0,15% denne zo sumy 1.040.000,- Sk od 16.1.2007 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 8% zo sumy 1.040.000,- Sk odo dňa 8.7.2006 do zaplatenia. Z dohody o pôžičke zo dňa 7.6.2006 zistil, že žalobca poskytol žalovanému pôžičku v sume 1.040.000,- Sk; žalovaný sa zaviazal požičane peniaze žalobcovi vrátiť najneskôr do 7.7.2006. Pre prípad nevrátenia požičanej sumy v lehote splatnosti sa žalovaný zaviazal zaplatiť žalobcovi k dlžnej sume aj penále vo výške 0,15% denne z nesplatennej dlžnej sumy. Zo zmeny vystavenej dňa 7.6.2006 zistil, že žalovaný sa zaviazal za zmenu zaplatiť žalobcovi sumu 1.040.000,- Sk dňa 7.7.2006; miesto platenia uvedené v zmenke bola Bratislava. Žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že ho oslovil jeho kamarát W. Š. s tým, že jeho dobrý priateľ - žalovaný, potrebuje požičať sumu 1.040.000,- Sk na nákup tovaru, s ktorým podnikal, a ubezpečoval ho, že žalovaný je solídny človek a s určitosťou mu peniaze vráti. Žalovanému preto peniaze požičal s tým, že mu ich vráti do 7.7.2006. Žalovaný mu však požičané peniaze nevrátil. Žalovaný vo svojom písomnom podaní uviedol, že žalobcu nepozná, nikdy sa s ním nestretol, ani s ním nehovoril. Svedok W. Š. vo svojej výpovedi potvrdil, že žalovaný, ktorého pozná cca 15 rokov, ho oslovil so žiadosťou o pôžičku sumy 1.040.000,- Sk, na základe čoho sprostredkoval kontakt medzi žalobcom a žalovaným a má vedomosť o tom, že žalobca požičal žalovanému sumu 1.040.000,- Sk a že žalovaný mu peniaze nevrátil. Zistený skutkový stav posúdil podľa § 657, § 544, § 545a, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že dňa 7.6.2006 žalobca poskytol žalovanému pôžičku v sume 34.521,68 eur (1.040.000,- Sk), ktorú sa žalovaný zaviazal vrátiť do 7.7.2006. Vzhľadom na to,

že žalovaný požičanú sumu žalobcovi nevrátil, zaviazal ho na splnenie tejto povinnosti, keď žalovaný, ktorého zaťažuje dôkazné bremeno tých tvrdení, ktorými odôvodňuje svoju obranu proti žalobe, svoje tvrdenia uvedené v písomných podaniach nepreukázal. Zabezpečenie záväzku zo zmluvy o pôžičke mal preukázané vystavením vlastnej zmenky žalovaného ako vystaviteľa na rad žalobcu so zmenkovou sumou 1.040.000,- Sk, s dátumom vystavenia 7.6.2006, s dátumom splatnosti 7.7.2006 a s miestom platenia Bratislava. Ďalej dospel k záveru, že základom uplatneného nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty je bod 2. dohody o pôžičke uzavretej stranami dňa 7.6.2006, v ktorom sa žalovaný zaviazal v prípade nevrátenia požičanej sumy v lehote splatnosti zaplatiť k dlžnej sume aj penále vo výške 0,15% denne z nesplatennej dlžnej sumy. Keďže žalovaný požičané peniaze žalobcovi do dňa 7.7.2006 nevrátil, vznikol žalobcovi nárok na uplatnenie dohodnutej sankcie, ktorá v dohodnutom znení má všetky znaky, ktoré predpokladá ust. § 544 Občianskeho zákonníka. Žalovaný sa dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu dňa 8.7.2006 a do 15.1.2007, dokedy žalobca žiadal priznať tento nárok, predstavuje zmluvná pokuta sumu 9.890,46 eur (297.260,- Sk). Posudzoval aj primeranosť zmluvnej pokuty z hľadiska vzájomného pomeru pôvodnej a sankčnej povinnosti a sumu 297.960,- Sk považoval vzhľadom na žalobcom obmedzené obdobie len od 8.7.2006 do 15.1.2007 za primeranú vymáhanej istine, požičanej sumy. Žalobca v priebehu konania zobral späť žalobu v časti o zaplatenie plynúcej zmluvnej pokuty vo výške 0,15% denne zo sumy 34.521,67 eur od 16.1.2007 do zaplatenia, a preto v tejto časti zastavil konanie podľa § 145 ods. 2 C.s.p. Keďže žalovaný sa dňom 8.7.2006 dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu, priznal žalobcovi aj úroky z omeškania, výšku ktorých stanovil v súlade s Nariadením vlády SR č. 87/1995 Zb. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. 2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalovaný, žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alternatívne zmeniť tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná mu náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania. Namietal, že rozsudok súdu prvej inštancie mu nebol riadne doručený do vlastných rúk na adresu jeho trvalého pobytu vo Š., kde sa aj zdržiava; bol mu odovzdaný len sprostredkovane jeho dcérou, ktorá rozsudok prevzala a odovzdala mu ho dňa 25.7.2017, pretože bol na dovolenke v Chorvátsku a na Slovensku. Uviedol, že odvolanie preto podal v 15-dňovej lehote od prevzatia rozsudku. Odvolanie odôvodnil tým, že postupom súdu prvej inštancie mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že nebol riadne predvolaný na pojednávanie konané dňa 28.3.2017 v jeho neprítomnosti, na ktorom súd o veci rozhodol; žiadne predvolanie neprevzal a nebolo mu ani doručované; predložil lekársku správu z Y. K.R., kde bol v čase od 15.11.2016 do 27.11.2016 hospitalizovaný, pričom dňa 19.1.2017 bol operovaný a až po mesiaci mohol vycestovať do Š. a v tom čase mu nebolo doručované žiadne predvolanie na pojednávanie a ak by aj predvolanie prevzal, nemohol by sa pojednávania zúčastniť zo zdravotných dôvodov. Nedoručením predvolania mu bola odňatá možnosť brániť sa proti žalobe žalobcu na ústnom pojednávaní a navrhnuť, či predložiť dôkazy preukazujúce jeho tvrdenia a nebol ani vykonaný dôkaz, a to vylúčením jeho osoby ako strany sporu napriek tomu, že tvrdenia strán boli rozporné. Taktiež nebol súdom poučený podľa § 120 ods. 4 O.s.p. Možnosť konať pred súdom mu bola odňatá aj nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku, pretože súd prvej inštancie sa nevysporiadal s jeho námietkou vznesenou písomne proti žalobe, a to, že žalobcu nikdy nevidel, nestretol sa s ním a žiadne peniaze mu žalobca nikdy nepožičal. O osobe žalobcu sa dozvedel až z tohto súdneho konania, pričom bol prekvapený po oboznámení sa s kópiou zmluvy o pôžičke, že na tejto zmluve je uvedený ako veriteľ práve žalobca, nie p. W. Š.G., keď so žalobcom nikdy nerokoval, v jeho prítomnosti zmluvu nepodpisoval a ani peniaze od neho nikdy neprevzal. Rokoval len s p. W. Š., ktorý mu v jeho rodinnom dome za prítomnosti svedka, ktorého navrhol v konaní vypočuť, odovzdal peniaze a ktorému tieto peniaze aj vrátil, a to so ziskom. Na predmetnej zmluve je nesprávne uvedený trvalý pobyt žalovaného na B. U.. Č.. X O. Z., kde nikdy trvalý pobyt nemal. Navrhol vykonať dokazovanie predložením originálu zmluvy o pôžičke a namietal výpovede a dôveryhodnosť vypočutého svedka B.. W. Š., keďže jemu peniaze vrátil a od žalobcu žiadne peniaze neprevzal. S poukazom na § 657 Občianskeho zákonníka namietal, že nikdy nedošlo k reálnemu odovzdaniu peňazí žalobcom žalovanému a že so žalobcom o podmienkach a podstatných náležitostiach zmluvy o pôžičke nerokoval. Nemohlo preto dôjsť k uzavretiu zmluvy o pôžičke so žalobcom. Týmito námietkami sa súd prvej inštancie nezaoberal a nezodôvodnil prečo ich nepovažuje za relevantné. Napadnutý rozsudok podľa jeho názoru vychádza aj z nesprávneho právneho posúdenia veci v časti nároku na zmluvnú pokutu podľa § 545a Občianskeho zákonníka, ktorý v čase, kedy malo dôjsť k uzavretiu predmetnej zmluvy o pôžičke, nebol účinným; do Občianskeho zákonníka bolo ust. § 545a zavedené novelou zákonom č. 568/2007 Z.z., účinnou od 1.1.2008. S poukazom na § 879j Občianskeho zákonníka namietal, že súd prvej inštancie nemohol aplikovať na zmluvnú pokutu § 545a Občianskeho zákonníka, ale mal posudzovať platnosť tejto zmluvnej pokuty podľa dovtedy platného znenia Občianskeho zákonníka a posúdiť jej primeranosť podľa § 3 Občianskeho

zákonníka a platnosť podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Dohoda o penále - zmluvnej pokute vo výške 0,15% denne, čo je 54,75% ročne, je v rozpore s dobrými mravmi, resp. so zákonom, a preto je táto dohoda v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Výška zmluvnej pokuty pre občiansko-právny vzťah vo výške 54,75% ročne je neprimerane vysoká a úžernícka, a preto ju mal súd s použitím § 39 Občianskeho zákonníka zamietnuť z úradnej moci, keďže ide o absolútnu neplatnosť, ktorú súd musí skúmať bez ohľadu na obranu, či námietku žalovaného.

3. Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že sa pridrižiava petitu žaloby a podania priebehu skutku tak, ako bol opísaný v žalobe. Odporca účelovo nevyužíva opakovane mu dávanú možnosť obrany súdmi, účelovo zvyšuje časovú aj finančnú nehospodárnosť konania. Zo strany žalovaného ide o obštrukčné konanie, doteraz využil opakovane mu dávanú možnosť na svoju obranu len v miere ako je zrejmé a žiadne iné skutočnosti v priebehu žalovaného skutku neboli preukázané.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu opätovne uviedol, že žalobcu nepozná, v živote sa s ním nestretol a neprevzal od neho žiadnu hotovosť. Podľa jeho zistení v inkriminovanom čase bol žalobca nezamestnaný asociál, nemal na chleba a cigarety a nie to ešte na to, aby mu požičal 1.000.000,- korún v hotovosti. Prvoinštančný súd zanedbal povinnosť preskúmať finančnú a sociálnu situáciu žalobcu v inkriminovanej dobe a zanedbal aj povinnosť preveriť jeho tvrdenia, že sa so žalobcom nikdy nestretol. Pôvodcom a organizátorom tohto vymysleného obvinenia je podľa jeho názoru pán Š., s ktorým mal žalovaný viacero obchodov v tejto, i vyššej sume a bolo bežné, že si takéto hotovosti viackrát v jeho garáži vymenili. Podľa jeho názoru tento 1.000.000,- korún dostal Š. naspäť, o existencii zmenky na meno žalobcu sa dozvedel až zo žaloby.

5. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a v medziach uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 380 ods. 1 C.s.p.), s nariadením odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.), zopakoval v potrebnom rozsahu dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a doplnil dokazovanie (§ 383, § 384 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

6. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že doručka zo zásielky, ktorou bol rozsudok súdu prvej inštancie doručovaný žalovanému na adresu vo Š., obsahuje nečitateľné meno, resp. podpis adresáta, a preto vzhľadom na pochybnosti o prevzatí tejto zásielky žalovaným vychádzal odvolací súd pri posudzovaní včasnosti podaného odvolania žalovaným z jeho tvrdenia v odvolaní, že rozsudok prevzal dňa 25.7.2017 od jeho dcéry, ktorá zásielku prevzala. Dospel preto k záveru, že odvolanie podané žalovaným dňa 27.7.2017 bolo podané v zákonom stanovenej 15-dňovej lehote.

7. Žalovaný vo svojom odvolaní uviedol, že odvolanie podáva proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom jeho rozsahu, avšak svoje odvolanie proti rozsudku v časti, v ktorej súd prvej inštancie konanie čiastočne zastavil, neodôvodnil a nenamietal vecnú nesprávnosť rozsudku v tejto časti a vzhľadom na to, v súlade s § 124 ods. 1 C.s.p. odvolací súd posúdil odvolanie žalovaného podľa jeho obsahu, ako smerujúce proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti, v ktorej žalobe vyhovel.

8. Vzhľadom na uvedené bola predmetom odvolacieho konania žalobcovi priznaná suma 34.521,67 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8% ročne od 8.7.2006 do zaplatenia a suma 9.890,46 eur ako zmluvná pokuta vo výške 0,15% denne zo sumy 34.521,68 eur od 8.7.2006 až do 15.1.2007. Pri priznaní týchto nárokov žalobcovi súd prvej inštancie vychádzal z vykonaného dokazovania, ktorým mal za preukázané, že dňa 7.6.2006 žalobca poskytol žalovanému pôžičku v sume 34.521,68 eur (1.040.000,- Sk), ktorú sa žalovaný zaviazal vrátiť žalobcovi do 7.7.2006 a zároveň sa zaviazal v prípade nevrátenia požičanej sumy v lehote splatnosti zaplatiť k dlžnej sume aj penále vo výške 0,15% denne z nesplatenj dlžnej sumy.

9. Žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie za účelom preukázania svojich tvrdení o uzavretí zmluvy o pôžičke so žalovaným, ako aj o odovzdaní predmetnej sumy žalovanému predložil písomnú Dohodu o pôžičke uzavretú medzi žalobcom a žalovaným dňa 7.6.2006, podľa ktorej žalobca ako veriteľ prenechal žalovanému ako dlžníkovi pôžičku v sume 1.040.000,- Sk a žalovaný sa zaviazal vrátiť pôžičku najneskôr do 7. júla 2006 a v prípade nevrátenia požičanej sumy v lehote splatnosti sa zaviazal zaplatiť k dlžnej sume aj penále vo výške 0,15% denne z nesplatenj dlžnej sumy. Zároveň sa strany dohodli, že pohľadávka veriteľa vyplývajúca z tejto zmluvy bude zabezpečená vlastnou zmenkou vystavenou dlžníkom na sumu 1.040.000,- Sk s dátumom splatnosti do 7. júla 2006. Žalovaný ako dlžník v predmetnej dohode potvrdil, že od veriteľa prevzal uvedenú sumu, pričom predmetná dohoda obsahuje podpis žalovaného ako dlžníka, ktorého pravosť bola osvedčená povereným zamestnancom notárky JUDr. Miriam Szabovej so sídlom v Bratislave. Vo svojej výpovedi v konaní pred súdom prvej inštancie žalobca uviedol zhodne s jeho tvrdeniami uvedenými v žalobe, že so žalovaným uzavrel zmluvu o pôžičke písomne a predmetnú sumu mu požičal a to na základe toho, že kamarát žalobcu W. Š. ho oslovil s tým, že jeho dobrý priateľ - žalovaný predmetnú sumu potrebuje požičať na nákup tovaru, s

ktorým podnikal, pričom uviedol, že vzor zmluvy o pôžičke si našiel na internete a upravil si ju, dal ju žalovanému, ten šiel na notársky úrad overiť podpis, napísal mu zmenku a stretli sa na X. X. v reštaurácii, kde zmluvu aj žalobca podpísal. Uviedol, že peniaze fyzicky odovzdal žalovanému v reštaurácii na X. X.. 10. Vzhľadom na to, že z výpovede žalobcu v konaní pred súdom prvej inštancie nebolo dostatočne zrejmé, kedy a za akých okolností mal žalovanému odovzdať peniaze na základe zmluvy o pôžičke, odvolací súd zopakoval dokazovanie výsluchom žalobcu na tieto okolnosti. Žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že so žalovaným ho skontaktoval jeho kamarát W. Š., na základe toho si so žalovaným dohodli stretnutie v reštaurácii na X. X. na ktoré doniesol peniaze aj zmluvu, peniaze priniesol v hotovosti v obálke, odovzdal ich žalovanému, ten si ich prepočítal a potom mu naspäť doniesol zmluvu. Upresnil, že so žalovaným sa stretli dvakrát, na prvom stretnutí mu dal peniaze a zmluvu, potom žalovaný išiel k notárke a druhýkrát mu na stretnutie priniesol zmluvu. Ďalej uviedol, že peniaze mal z podnikateľskej činnosti, bol majiteľom a konateľom spoločnosti ASPEKT - METAL, s.r.o. a spolupracoval s inými spoločnosťami.

11. Žalobca v odvolacom konaní predložil aj výpis z finančného denníka spoločnosti ASPEKT s.r.o., v ktorej bol v rozhodnom čase spoločníkom a konateľom a to v rozsahu 25 strán, v ktorom je uvedený okrem iného začiatkový stav jednotlivých účtov k 1.1.2007 napr. v sumách 1.198.691,02 Sk, 57.095.814,60 Sk, 10.899.798,80 Sk, 69.845.133,40 Sk a z ktorého tiež vyplýva, že v rámci podnikateľskej činnosti spoločnosti ASPEKT prebiehali operácie aj v desiatkach miliónov Sk. Predložil aj protokol o výsledku zistenia z daňovej kontroly vykonanej v spoločnosti ASPEKT s.r.o. zo dňa 22.6.2007 z ktorého vyplýva, že predmetom tejto daňovej kontroly bolo dodržiavania ustanovení zákona č. 222/2004 Z.z. o daní z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov; daňový subjekt ASPEKT s.r.o. Bratislava uviedol v daňovom priznaní za zdaňovacie obdobie III. štvrťrok 2006 nadmerný odpočet v sume 9.053.710,- Sk; zo zdaniteľných obchodov daňový subjekt odviezol daň z predaja alkoholu a mosadznej matice, a hriadeľa.

12. Vzhľadom na námietky žalovaného odvolací súd doplnil dokazovanie aj oboznámením sa s originálmi zmluvy o pôžičke zo dňa 7.6.2006 a zmenky vystavenej žalovaným dňa 7.6.2006 a po porovnaní kópií s originálmi zistil, že sa zhodujú.

13. Žalovaný namietal, že žalobcu nepozná, nikdy sa s ním nestretol a ani zmluvu o pôžičke s ním neuzavrel a peniaze neprevzal.

14. Z ust. § 120 ods. 1 O.s.p. účinného v čase začatia konania, a resp. § 132 ods. 1, § 149 C.s.p. vyplýva povinnosť stranám sporu označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Splnenie dôkaznej povinnosti ešte neznamena unesenie dôkazného bremena; strana môže splniť dôkaznú povinnosť, avšak ak ju splní len tak, že to nevedie k preukázaniu jeho tvrdení, resp. splní ju bez náležitej procesnej pozornosti, dôkazné bremeno neunesie.

15. Dôkazným bremenom treba rozumieť procesnú zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní nebolo preukázané jej tvrdenie a že z toho dôvodu muselo byť rozhodnuté vo veci samej v jej neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť, významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie vo veci, pre nečinnosť strany sporu (v dôsledku nesplnenia povinnosti uloženej jej uvedenými ustanoveniami) alebo vôbec (objektívne vzaté) nemohla byť preukázaná. Dôsledkom neunesenia dôkazného bremena je nepriaznivý výsledok sporu, ktorý postihuje tú stranu, na ktorej spočívalo dôkazné bremeno a ktorá sa dostala do dôkaznej núdze (neponúkla, alebo nevedela ponúknuť súdu také dôkazné prostriedky, ktorými by sa preukázali pre výsledok sporu rozhodujúce skutočnosti). Záver súdu o tom, že strana neunesla dôkazné bremeno, možno urobiť len vtedy, ak hodnotenie dôkazov, ktoré boli v konaní vykonané, neumožňujú súdu prijať záver ani o pravdivosti tvrdenia strany, ale ani o tom, že by boli nepravdivé.

16. Rozsah dôkazného bremena, teda okruh skutočností, ktoré konkrétne musí strana konania preukázať, zásadne určuje hmotnoprávna norma, ktorá sa má na sporný vzťah aplikovať a z ktorej potom vyplýva, kto je nositeľom dôkazného bremena, teda kto zo strán sporu je povinný stanovený okruh skutočností preukázať, a koho potom pri nesplnení tejto povinnosti postihuje nepriaznivý následok v podobe neúspechu v spore. Dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností spočíva na tej strane sporu, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o tú stranu, ktorá existenciu týchto skutočností tiež tvrdí.

17. Na základe zmluvy o pôžičke (§ 657 Občianskeho zákonníka) prenecháva veriteľ dlžníkovi určité množstvo druhovo určených (zastupiteľných) vecí na voľné nakladanie, či spotrebovanie a dlžník sa zaväzuje vrátiť mu po určitej dobe veci rovnakého druhu. Zmluva o pôžičke má reálnu povahu, nie je teda len konsenzuálnym kontraktom, a preto vznik pôžičky predpokladá nielen dohodu strán o poskytnutí pôžičky (konsenzus), ale i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky dlžníkovi, ktorý sa tak stáva jeho

vlastníkom. Pokiaľ teda nedôjde k odovzdaniu dohodnutého predmetu pôžičky dlžníkovi, nevznikne medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky.

18. Dôkazné bremeno tak zaťažuje veriteľa, ktorý sa v konaní domáha vrátenia pôžičky, a ktorý musí preukázať, že aj skutočne došlo k odovzdaniu predmetu pôžičky dlžníkovi.

19. Súd prvej inštancie založil svoj skutkový záver o poskytnutí pôžičky žalobcom žalovanému v sume 34.521,68 eur (1.040.000,- Sk) na základe dohody o pôžičke zo dňa 7.6.2006 a na výpovedi žalobcu o tom, že žalovanému peniaze dňa 7.6.2006 požičal, avšak nezaoberal sa dostatočne tým, či finančné prostriedky boli žalobcom žalovanému aj reálne odovzdané. Súd prvej inštancie tiež žalovaného náležite nepoučil o jeho procesných právach a povinnostiach, keď v priebehu konania došlo k zmene právnej úpravy nadobudnutím účinnosti Civilného sporového poriadku 1.7.2016. Odvolací súd preto odstránil toto pochybenie doručením poučenia o procesných právach a povinnostiach strán sporu žalovanému dňa 7.12.2020 a zopakovaním dokazovania výsluchom žalobcu odstránil aj pochybnosti o tom, kedy a ako malo dôjsť k odovzdaniu peňazí a vzhľadom na námietky žalovaného aj o tom, či žalobca vzhľadom na jeho majetkové pomery mal možnosť disponovať predmetnou sumou a doplnil dokazovanie aj originálmi predložených listín. Po vyhodnotení všetkých vykonaných dôkazov jednak samostatne a jednak v ich vzájomných súvislostiach odvolací súd dospel k záveru, že žalobca v konaní uniesol dôkazné bremeno o skutočnosti pre rozhodnutie v danej veci určujúcej, keď svoje tvrdenie o uzavretí zmluvy o pôžičke so žalovaným a o reálnom odovzdaní predmetnej sumy žalovanému preukázal písomnou Dohodou o pôžičke zo dňa 7.6.2006 s osvedčením pravosti podpisu notárom, v ktorom žalovaný ako dlžník potvrdil, že od veriteľa predmetnú sumu prevzal; ako aj zmenkou vystavenou žalovaným v ten istý deň, ktorou v zmysle uvedenej dohody mala byť pohľadávka žalobcu ako veriteľa zabezpečená; ďalej výpoveďou, v ktorej uviedol konkrétne okolnosti kedy a ako došlo k odovzdaniu peňazí a predloženými listinnými dôkazmi, týkajúcimi sa jeho podnikateľskej činnosti, z ktorých vyplynulo, že žalobca v rozhodnom čase mal možnosť disponovať s predmetnou sumou. Keďže žalobca preukázal ním tvrdenú skutočnosť o odovzdaní predmetu pôžičky žalovanému, došlo k tzv. presunutiu dôkazného bremena na žalovaného v tom smere, že ho v konaní zaťažovala dôkazná povinnosť preukázať jeho tvrdenia, na ktorých založil svoju obranu v konaní, a to že sa so žalobcom nestretol a peniaze od neho neprevzal. Žalovaný o týchto svojich tvrdeniach žiaden dôkaz nepredložil, ani nenavrhol, na pojednávanie sa nedostavil napriek tomu, že predvolanie na pojednávanie dňa 22.6.2021 mu bolo riadne doručené, keď zásielku prevzal dňa 24.5.2021. Žalovaný v prvoinštančnom konaní navrhol vypočuť svedka, avšak na okolnosť odovzdávania peňazí od svedka W. Š. v jeho rodinnom dome, čo nie je predmetom tohto konania, ani neoznačil konkrétnu osobu, ktorú žiada vypočuť. Žiadnym spôsobom nespochybnil ani jeho podpis na dohode o pôžičke a ním vystavenej zmenke. Žalovaný preto neuniesol dôkazné bremeno o ním tvrdenej neexistencii tejto; žalobcom už dostatočne preukázanej; skutočnosti a to odovzdania peňazí, keď nepredložil dôkazy v jeho prospech v rozsahu dostatočne spôsobilom na vyvrátenie pravdivosti tohto tvrdenia žalobcu. Keďže tvrdenia žalovaného zostali len v rovine jeho všeobecných tvrdení bez toho, aby boli dôkazne podložené, bolo potrebné tento stav dôkaznej núdze na jeho strane vyhodnotiť v jeho neprospech.

20. Odvolací súd posúdil ako nedôvodnú aj námietku žalovaného týkajúcu sa nesprávneho právneho posúdenia dohodnutej zmluvnej pokuty z hľadiska jej primeranosti, pretože primeranosť zmluvnej pokuty nemožno hodnotiť len na základe výšky dohodnutej sadzby 0,15% izolovane, ale v súvislosti s ďalšími okolnosťami, za ktorých bola dohodnutá. V zmysle uvedeného v danom prípade je potrebné prihliadnúť na to, že išlo o pôžičku vysokej sumy a to na krátku dobu, pričom nešlo o osoby, medzi ktorými by bol určitý priateľský vzťah, alebo by sa dobre poznali a taktiež treba zohľadniť, že pôžička bola dohodnutá ako bezúročná. Vzhľadom na tieto okolnosti, dohodnutú zmluvnú pokutu v sadzbe 0,15% denne z nesplatenej dlžnej sumy a v žalobcom uplatnenom rozsahu za 191 dní omeškania s vrátením pôžičky nemožno považovať za neprimeranú.

21. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

22. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobca, ktorý mal úspech v odvolacom konaní, má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).